

BIỆN PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG TỰ HỌC CHO SINH VIÊN KHOA KINH TẾ - LUẬT, TRƯỜNG ĐẠI HỌC TIỀN GIANG

Trương Văn Tiêng, Huỳnh Hồ Thu Thảo
Trường Đại học Tiền Giang

Tóm tắt: Trường Đại học Tiền Giang là cơ sở đào tạo đại học công lập trực thuộc UBND tỉnh Tiền Giang. Sau 20 năm xây dựng và phát triển, Trường đã khẳng định được vị thế và hướng đi của mình. Cùng với tập thể sư phạm Nhà trường, Khoa Kinh tế - Luật đã và đang từng bước góp phần thực hiện mục tiêu, sứ mạng của Nhà trường: “Đào tạo nguồn nhân lực có chất lượng cao, nghiên cứu và chuyển giao sản phẩm khoa học công nghệ góp phần phát triển kinh tế - xã hội của các tỉnh Nam bộ và cả nước”. Trong bối cảnh toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế, ngành giáo dục đã và đang đổi mới để thích ứng với xã hội hiện đại, là động lực thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội. Bài viết nghiên cứu tìm ra biện pháp nâng cao hiệu quả tổ chức hoạt động tự học cho sinh viên Khoa Kinh tế - Luật, qua đó nâng cao chất lượng dạy học góp phần đào tạo nguồn nhân lực toàn diện phù hợp với yêu cầu của nhà tuyển dụng ở địa phương và trong cả nước.

Từ khóa: tự học, tổ chức hoạt động tự học, Khoa Kinh tế - Luật Trường Đại học Tiền Giang

MEASURES TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF ORGANIZING SELF-STUDY ACTIVITIES FOR STUDENTS FACULTY OF ECONOMICS AND LAW, TIEN GIANG UNIVERSITY

Truong Van Tieng, Huynh Ho Thu Thao
Tien Giang University

Abstract: Tien Giang University is a public university training institution under the People's Committee of Tien Giang province. After 20 years of construction and development, the University has affirmed its position and direction. Together with the University's teaching staff, the Faculty of Economics and Law has been gradually contributing to the implementation of the University's goals and missions: “Training high-quality human resources, researching and transferring scientific and technological products to contribute to the socio-economic development of the Southern provinces and the whole country”. In the context of globalization and international integration, the education sector has been innovating to adapt to modern society, which is the driving force for socio-economic development. This research paper finds measures to improve the effectiveness of organizing self-study activities for students of the Faculty of Economics and Law, thereby improving the quality of teaching and learning, contributing to the training of comprehensive human resources in accordance with the requirements of employers in the locality and the whole country.

Keywords: self-study, organizing self-study activities, Faculty of Economics and Law, Tien Giang University

Nhận bài: 19/04/2025

Phản biện: 19/05/2025

Duyệt đăng: 23/05/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Khoa Kinh tế - Luật được thành lập theo quyết định số 615/QĐ-ĐHTG ngày 26 tháng 10 năm 2015 của Hiệu trưởng Trường Đại học Tiền Giang. Tiền thân của Khoa là Khoa Kinh tế - Xã hội được thành lập theo Quyết định số 24/QĐ-ĐHTG ngày 31 tháng 10 năm 2005.

Tính đến tháng 5/2025, Khoa có 56 giảng viên (GV) trong đó có 08 Tiến sĩ, 11 nghiên cứu sinh, 37 thạc sĩ thuộc 06 bộ môn gồm bộ môn: Kế toán, Quản trị kinh doanh, Tài chính, Kinh tế, Luật và Du lịch.

Với chức năng, nhiệm vụ: giáo dục - đào tạo, nghiên cứu khoa học và phục vụ cộng đồng, qua gần 20 năm hình thành và phát triển, đội ngũ GV của Khoa không ngừng được chuẩn hóa về trình độ, đáp ứng yêu cầu giảng dạy bậc đại học. Khoa được đảm nhận quản lý, đào tạo 06 chuyên ngành trình độ đại học: Kế toán, Quản trị kinh doanh, Tài chính – Ngân hàng, Kinh tế, Luật và Du lịch.

Quy mô đào tạo của Khoa đạt và vượt chỉ tiêu tuyển sinh hàng năm của Nhà trường. Đặc biệt, kết quả tuyển sinh năm 2024, Khoa vượt chỉ tiêu tuyển sinh với tỷ lệ trên 90% - 100%. Có thể nói, để đảm bảo chất lượng đầu ra, bên cạnh việc cải tiến chương trình đào tạo theo hướng hiện đại, đổi mới phương pháp giảng dạy (PPGD) và cách kiểm tra đánh giá; cần bồi dưỡng và rèn luyện phương pháp học tập tích cực nhằm giúp SV tự học, tự bồi đắp và chiếm lĩnh tri thức để phát triển năng lực toàn diện. Đó là một công việc cần thiết và không kém phần quan trọng của Trường Đại học Tiền Giang nói chung và Khoa Kinh tế - Luật nói riêng góp phần đào tạo nguồn nhân lực đáp ứng yêu cầu của nhà tuyển dụng và nhu cầu của địa phương trong xu thế toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế hiện nay.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Hình thành nhận thức “Học tập là mục tiêu tự thân trong môi trường giáo dục đại học” cho sinh viên

Sự phát triển nhanh khoa học - kỹ thuật - công nghệ dẫn đến kết quả là xuất hiện nhanh, nhiều tri thức, kỹ năng và những lĩnh vực nghiên cứu mới. Trong quá trình lao động, hàm lượng cơ bắp, hao phí lao động cơ bắp giảm đi vô cùng nhiều trong khi hàm lượng trí óc, hao phí lao động trí óc tăng lên vô cùng lớn. Bên cạnh những cơ hội mới, cách mạng công nghiệp 4.0 cũng đặt ra cho nhân loại nhiều thách thức. Quá trình tự động hóa thay thế lao động chân tay trong nền kinh tế, khi robot thay thế con người trong nhiều lĩnh vực, hàng triệu lao động trên thế giới có thể rơi vào tình trạng thất nghiệp. Vì vậy, từ khi còn ngồi trên ghế Nhà trường, SV cần xác định được mục tiêu học tập tích cực, cần phải trang bị những tri thức mới, những hiểu biết mới nếu không sẽ trở nên lạc hậu với thời đại và bị đào thải.

Kết quả ghi nhận được thông qua việc tổng hợp phiếu khảo sát ý kiến 366/563 SV khóa 2024. Đa số SV (310/366 SV, tỷ lệ 85%) đều nhận thức và chuẩn bị tốt tâm thế khi bước vào môi trường học tập mới ở bậc đại học, với hoạt động tự học là chính.

Từ kết quả khảo sát cho thấy SV đã nhận thức được “Thế nào là tự học ở bậc đại học”. Để nhận thức trở thành hành động, trong quá trình dạy học, GV cần phải khơi dậy niềm đam mê tìm tòi, khám phá tri thức từ SV, giúp SV tăng cường rèn luyện, tự học và tích cực học tập. Vì vậy, nghệ thuật sư phạm của người thầy giáo không phải chỉ “mang tri thức đến cho học sinh” mà quan trọng hơn là phải “dạy họ cách tìm ra chân lý” (A. Dixtevec 1790 - 1866); phải tăng cường tổ chức hoạt động tự học, tự nghiên cứu, “biến quá trình dạy học thành quá trình tự học”, để phát triển toàn diện năng lực và phẩm chất của SV.

2.2 Đổi mới phương pháp giảng dạy của giảng viên nhằm phát huy tính tích cực, năng động, sáng tạo trong học tập của sinh viên

Ngày nay, trong xu thế toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế, để thực hiện Nghị quyết số 29-NQ/TW về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã đề ra kế hoạch hành động, chỉ đạo các cơ sở giáo dục và đào tạo đẩy mạnh đổi mới phương pháp dạy học theo hướng phát

triển năng lực cá nhân của người học, áp dụng các phương pháp, kỹ thuật dạy học tích cực, chú trọng rèn luyện phương pháp tự học; tăng cường các hoạt động xã hội, nghiên cứu khoa học và vận dụng kiến thức vào thực tế [1].

Trong thời đại phát triển của khoa học kỹ thuật công nghệ hiện đại và hội nhập kinh tế quốc tế, nhất là với yêu cầu đổi mới giáo dục đại học, người học phải tự trang bị tri thức khoa học, năng lực tư duy nếu không muốn lạc hậu so với thời đại. Vì thế, tự học là một trong những phẩm chất mà nhà trường hiện đại cần trang bị cho SV.

Luật Giáo dục sửa đổi, bổ sung và hợp nhất năm 2009 có nêu rõ: “Phương pháp đào tạo trình độ CĐ, trình độ ĐH phải coi trọng việc bồi dưỡng ý thức tự giác trong học tập, năng lực tự học, tự nghiên cứu, phát triển tư duy sáng tạo, rèn luyện kỹ năng thực hành, tạo điều kiện cho người học tham gia nghiên cứu, thực nghiệm, ứng dụng”

Nhà trường cũng như GV cần quan tâm đến vấn đề này, vì đây cũng là yếu tố quyết định chất lượng dạy học trong đổi mới PPGD. GV là người hướng dẫn, giúp SV có khả năng vận dụng những kiến thức, kỹ năng trong học tập vào đời sống, tạo cho người học có điều kiện tự học và tự học suốt đời.

Trong dạy học theo hướng đổi mới PPGD, GV cần chú ý mối quan hệ giữa truyền đạt tri thức, hình thành kỹ năng, kỹ xảo trong các giờ lên lớp với việc bồi dưỡng, rèn luyện cho SV phương pháp tư duy, tự học, tự nghiên cứu ngoài giờ lên lớp. Để hướng dẫn SV rèn luyện tư duy và hình thành kỹ năng tự học, tự nghiên cứu trên lớp và ngoài giờ lên lớp, GV có thể sử dụng các phương pháp sau đây:

- Nêu và giải quyết tình huống có vấn đề: GV tạo tình huống có liên quan đến nội dung bài giảng yêu cầu SV suy nghĩ, thảo luận, đưa ra cách giải quyết vấn đề. Phương pháp này giúp SV có thói quen động não và tích cực nhận thức.

- Thảo luận, hợp tác nhóm: SV tìm hiểu, nghiên cứu về vấn đề mà GV đặt ra; các cá nhân trong nhóm cùng đưa ý kiến và thống nhất một nội dung để trình diễn trước lớp. Phương pháp này giúp SV rèn luyện kỹ năng làm việc nhóm, kỹ năng giao tiếp, học hỏi, hợp tác trong tập thể.

- Seminar: để đạt kết quả tốt trong buổi seminar, đòi hỏi SV phải làm việc thật tích cực ở nhà để tìm hiểu, phân tích và rút ra kết luận về nội dung cần

thảo luận, tranh luận trước khi đến lớp. Phương pháp này giúp SV tự học, tự nghiên cứu và rèn luyện khả năng tranh luận khoa học, tư duy logic để tự tin thuyết trình trước tập thể.

- Tự nghiên cứu giáo trình: Yêu cầu SV đọc và phân tích nội dung để viết thu hoạch, tóm tắt, lập sơ đồ biểu bảng..., tự vận động ở nhà trước khi lên lớp với sự hướng dẫn của GV.

2.3 Thiết kế đề cương chi tiết học phần có bổ sung tiêu chí đánh giá mức độ và khả năng tự học của sinh viên

Cùng với chương trình đào tạo, đề cương chi tiết học phần (ĐCCTHP) là kịch bản giúp GV thiết kế giáo án và thực hiện hoạt động dạy học, tổ chức giờ lên lớp. ĐCCTHP là hồ sơ thông tin, cụ thể hóa nội dung, mục tiêu cần đạt được của chương trình đào tạo, ngành học thông qua từng học phần.

Cấu trúc của một ĐCCTHP bao gồm các nội dung chính: 1. Thông tin chung về học phần (HP); 2. Mô tả vắn tắt nội dung HP; 3. Điều kiện tiên quyết/học trước; 4. Mục tiêu và chuẩn đầu ra HP; 5. Nội dung dạy học, hoạt động dạy học, phương pháp dạy học; 6. Tiêu chí kiểm tra đánh giá; 7. Tài liệu phục vụ HP; 8. Yêu cầu về trách nhiệm của người học.

Mục tiêu thiết kế ĐCCTHP phải đáp ứng yêu cầu tương thích giữa chuẩn đầu ra và nội dung, hoạt động dạy học, kiểm tra đánh giá của HP. GV cần xác định HP đảm nhận thực hiện chuẩn đầu ra nào của chương trình đào tạo (CTĐT), ngành học. Để thực hiện chuẩn đầu ra CTĐT thì mỗi HP sẽ chịu trách nhiệm đáp ứng một hay một số chuẩn đầu ra của CTĐT, ngành học.

Khi xây dựng ĐCCTHP, bên cạnh đảm bảo về mặt cấu trúc thành phần, GV cần biên soạn và thực hiện hoạt động giảng dạy theo hướng tiếp cận năng lực của SV, xem người học là trung tâm. Nhằm phát huy năng lực của SV và nâng cao hiệu quả dạy học thì ĐCCTHP chính là kịch bản của GV và công cụ học tập của SV, lưu ý các nội dung sau:

- Xác định vị trí HP thuộc khối kiến thức giáo dục đại cương, kiến thức ngành hay cơ sở ngành để biên soạn nội dung phù hợp. ĐCCTHP đảm bảo cung cấp những kiến thức cần thiết của HP, đồng thời hỗ trợ với HP khác để đạt được mục tiêu chung của CTĐT;

- Thiết kế nội dung, hoạt động dạy và học nhằm

rèn luyện kỹ năng cứng và kỹ năng mềm cho SV phù hợp với ngành học và đáp ứng yêu cầu của nhà tuyển dụng;

- Thông qua nội dung dạy học, GV cần lồng ghép nội dung, phương pháp giảng dạy nhằm hình thành thái độ học tập tích cực, tinh thần tự giác học tập, bổ sung tiêu chí đánh giá mức độ tự học của SV qua bài tập về nhà, viết tiểu luận, báo cáo thảo luận nhóm và ghi nhận kết quả quá trình học tập trong và ngoài giờ lên lớp.

2.4. Đổi mới công tác kiểm tra, đánh giá kết quả học tập theo hướng tăng cường khả năng tự học và sáng tạo của sinh viên

Đổi mới giáo dục liên quan đến mọi mặt của quá trình dạy học. Vì vậy, công tác kiểm tra, đánh giá không thể nằm ngoài quá trình này. Kiểm tra, đánh giá có ảnh hưởng trực tiếp đến cách dạy, cách học. Đổi mới PPGD phải đồng bộ với đổi mới kiểm tra, đánh giá. Nếu dạy theo phương pháp mới, kiểm tra đánh giá theo cách cũ thì sớm muộn cũng trở về cách dạy cũ.

Kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của SV là một nội dung không thể thiếu trong quá trình dạy học. Kiểm tra - đánh giá kết quả học tập có mối liên hệ khăng khít với nhau, trong đó kiểm tra là phương tiện để thực hiện đánh giá còn đánh giá là mục đích xác định quá trình dạy học có đạt được kết quả mong đợi thông qua kiểm tra. Không thể đánh giá mà không dựa vào kiểm tra. Thi là một hình thức kiểm tra có tầm quan trọng và cho điểm là dạng đánh giá phổ biến xác định bằng định lượng trình độ của SV trong quá trình học tập, rèn luyện.

Trong dạy và học tích cực, để có thể đánh giá được năng lực của SV, GV cần kết hợp cả đánh giá quá trình với đánh giá kết thúc học phần. Công tác kiểm tra, đánh giá cũng chuyển từ kiểm tra, đánh giá “tập trung về kiến thức” sang kiểm tra, đánh giá “tập trung về năng lực”. Giảng viên cần thay đổi hình thức và nội dung kiểm tra, đánh giá quá trình học tập của SV, đảm bảo các yêu cầu sau đây:

- Nội dung kiểm tra: phải đảm bảo đánh giá được toàn diện về mặt kiến thức, kỹ năng, thái độ; về trình độ tư duy theo thang đo mức độ nhận thức theo phép phân loại của Bloom (nhớ, hiểu, vận dụng, phân tích, tổng hợp, đánh giá), đáp ứng yêu cầu phát triển toàn diện năng lực, phẩm chất người học; đồng thời thông qua nội dung kiểm tra

đánh giá được mức độ tự học, vận dụng sáng tạo của SV vào thực tế.

- Hình thức kiểm tra: nên sử dụng đa dạng, phối hợp nhiều hình thức trong một học phần và phù hợp với đặc thù riêng của học phần mà lựa chọn vận dụng một số hình thức kiểm tra, đánh giá như: kiểm tra vấn đáp, tự luận, trắc nghiệm, tự luận kết hợp với trắc nghiệm, thực hành, viết tiểu luận, làm đồ án, thảo luận và báo cáo kết quả,... Phương pháp đánh giá kết quả học tập theo hướng phát triển năng lực tự học, tự nghiên cứu và làm việc theo nhóm của người học.

Vì vậy, đổi mới kiểm tra, đánh giá là rất cần thiết và phải được tiến hành một cách khoa học mới đảm bảo nâng cao chất lượng dạy học. Ngày nay việc đổi mới PPGD theo hướng lấy người học làm trung tâm, phát huy tính tích cực, sáng tạo của người học; thì công tác kiểm tra, đánh giá cũng chuyển từ kiểm tra, đánh giá “tập trung về kiến thức” sang kiểm tra, đánh giá “tập trung về năng lực”.

Kết hợp với việc điều chỉnh nội dung chương trình đào tạo, mục tiêu đào tạo; Khoa phối hợp với Bộ môn xác định các học phần thi, nội dung tổng quát cần thi của từng học phần. Để nâng cao chất lượng, kết quả học tập của SV, Nhà

trường đã ban hành kế hoạch 1130/KH-ĐHTG ngày 07/10/2024 về việc xây dựng ngân hàng câu hỏi đề thi kết thúc học phần đáp ứng chuẩn đầu ra các chương trình đào tạo từ năm học 2025-2026 [3].

III. KẾT LUẬN

Hiện nay, sự phát triển mạnh mẽ của khoa học công nghệ cùng với xu thế toàn cầu hóa đã tạo thời cơ và thách thức cho ngành giáo dục trong việc đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao, năng động và sáng tạo; các nước được tiếp cận với các xu thế mới, tri thức mới, những mô hình giáo dục tiên tiến trên thế giới. Vì vậy, “tập trung nâng cao chất lượng giáo dục đào tạo, coi trọng giáo dục đạo đức, lối sống, năng lực sáng tạo, kỹ năng thực hành, khả năng lập nghiệp” là tư tưởng chiến lược đào tạo của giáo dục Việt Nam. Để hoàn thành mục tiêu, sứ mạng của Nhà trường nói chung và Khoa Kinh tế - Luật nói riêng, cùng với đổi mới phương pháp giảng dạy của GV, việc hình thành phương pháp tự học và học tập tích cực của SV có mối quan hệ thống nhất và cùng vận hành song song với nhau góp phần nâng cao chất lượng dạy học, đồng thời phát triển nguồn nhân lực trình độ cao cho địa phương trong quá trình hội nhập kinh tế quốc tế.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Đảng Cộng sản Việt Nam (2013), *Nghị quyết 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng ban hành Nghị quyết Trung ương 8 khóa XI về đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục*, Hà Nội.
2. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Nghị quyết Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Hà Nội.
3. Trường Đại học Tiền Giang (2024), *Kế hoạch 1130/KH-ĐHTG ngày 07/10/2024 về việc xây dựng ngân hàng câu hỏi đề thi kết thúc học phần đáp ứng chuẩn đầu ra các chương trình đào tạo trình độ đại học, cao đẳng sư phạm hệ chính quy năm 2025-2026*.
4. Trường Đại học Tiền Giang (2022), *Quyết định 22/QĐ-ĐHTG ngày 07/02/2022 về việc ban hành Chiến lược phát triển Trường Đại học Tiền Giang giai đoạn 2021 - 2030, tầm nhìn đến năm 2035*.